

ת"פ 26238/11/18 - מדינת ישראל נגד מורד אבו אלקיעאן, יוסף אבו קיעאן, חביב קיעאן

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

בפני כב' ס.הנשיאה, השופט אליהו ביתן

ת"פ 26238-11-18 מדינת ישראל נ'
אבו אלקיעאן(עציר) ואח'

בעניין:

המאשימה: מדינת ישראל

נגד

הנאשמים: 1. מורד אבו אלקיעאן (עציר)
2. יוסף אבו קיעאן (עציר)
3. חביב קיעאן (עציר)

גזר דין

כללי

1. בטרם שמיעת הראיות, הגיעו הצדדים להסדר דיוני במסגרתו כתב האישום המקורי שהוגש נגד הנאשמים תוקן, והנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה הן עיקריהן -

אישום ראשון - לכל הנאשמים

עובר לתאריך 29.10.18, הנאשמים סיכמו ביניהם לשדוד תחנת דלק הממוקמת בכביש 40 ליד המושב עוזה (להלן: "תחנת הדלק"). במסגרת ההסכמה כאמור ולצורך ביצוע השוד, הנאשמים הצטיידו ברכב השייך לנאשם 1 (להלן: "הרכב"), כובעי גרב, כפפות גומי, חפץ הנחזה להיות מספריים, שקיות בד גדולות, ולוחיות זיהוי חלופיות לרכב, השייכות לכלי רכב אחרים. עובר לתאריך 29.10.18 בשעה 03:18, הנאשמים הסירו את לוחיות הרישוי של הרכב והרכיבו במקומן לוחיות זיהוי השייכות לשני כלי רכב שונים, כך שמספרי הרישוי בחזית הרכב ובחלקו האחורי היו שונים. בסמוך לשעה 03:18, הנאשמים הגיעו ברכב לתחנת הדלק כשהנאשם 1 נוהג ברכב. באותו זמן זמן ס.א. (להלן: "המתלונן") עבד כמתדלק בתחנת הדלק, ושהה ברחבת התחנה, לאחר שנעל את דלת הכניסה לחנות הנוחות שבתחנה (להלן: "החנות"). הנאשם 1 עצר את הרכב מול דלת הכניסה לחנות, הנאשם 2 יצא מהרכב, כשהוא רעול פנים, עוטה כפפות לידי ומצויד בשק בד ובחפץ הנחזה להיות מספריים. הוא הבחין כי דלת החנות נעולה והבחין במתלונן ברחבת תחנת הדלק, השליך מידו את שק הבד ורץ לעבר המתלונן. כשהגיע אל המתלונן, לפת את צווארו באמצעות ידו, הצמיד את החפץ הנחזה להיות מספריים למתלונן ודרש ממנו להתקדם לעבר החנות ביחד עמו. בהמשך, הנאשמים 1 ו-3 יצאו מהרכב, רעולי פנים ועוטים כפפות לידיהם. הנאשם 3 ניגש אל המתלונן ותפס אותו בידו, בעוד הנאשם 2 המשיך להחזיק במתלונן באופן שתואר. במקביל, הנאשם 1 ניגש לדלת החנות וניסה לפתוח אותה ומשלא הצליח ניגש אל המתלונן, שהוחזק כל אותה

העת על ידי הנאשמים 2 ו-3, ודרש ממנו את המפתח לחנות. המתלונן מסר לנאשם 1 את צרור המפתחות אך הנאשם 1 התקשה לאתר את המפתח המתאים, החזיר למתלונן את צרור המפתחות ודרש ממנו לפתוח את דלת החנות. הנאשמים הובילו את המתלונן אל עבר דלת החנות כאשר הנאשם 2 ממשיך לאחוז בו באופן שתואר. המתלונן פתח את דלת החנות, והנאשם 2 נכנס אליה יחד עם המתלונן, במטרה לגנוב מהחנות. הנאשמים 1 ו-3 נותרו לעמוד מחוץ לחנות, בסמוך לרכב. במקביל לכך, מספר ניידות משטרה אשר קיבלו דיווח על המתרחש התקרבו אל תחנת הדלק, והנאשמים 1 ו-3 הבחינו בהן ונכנסו לרכב במטרה להימלט. הנאשם 2 הבחין גם הוא בניידות, עזב את המתלונן, יצא בריצה מהחנות ונכנס אל הרכב, שהחל בנסיעה. מיד לאחר מכן ניידות המשטרה חסמו את דרכם של הנאשמים, והנאשם 1 נאלץ לעצור את הרכב. הנאשמים נעצרו על ידי השוטרים לאחר מרדף רגלי קצר.

אישום שני- לנאשמים 1 ו- 3

בתאריך 14.06.18 הורה בית המשפט השלום אשדוד במסגרת תיק מ"ת 24437-06-18, על שחרורו של הנאשם 1 בתנאים מגבילים, ובין היתר, מעצר בית מלא בבית הוריו, בפיקוחם ובפיקוח ערב נוסף.

בתאריך 15.04.18 הורה בית המשפט השלום באר-שבע במסגרת תיק מ"ת 64390-02-18, על שחרורו של הנאשם 3 בתנאים מגבילים, ובין היתר, מעצר בית מלא בבית הוריו ביישוב חורה, ובתאריך 08.07.18 הותר לנאשם לצאת ממקום מעצר הבית בימים מסוימים בשעות הבוקר בליווי צמוד של ערב, לצורך חיפוש עבודה.

במעשיהם המתוארים באישום הראשון, הפרו הנאשמים את ההוראות החוקיות שניתנו להם.

2. על יסוד הודאת הנאשמים בעובדות, כאמור, הם הורשעו בעבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 403 סיפא לחוק העונשין תשל"ז-1977 ובעבירה של שינוי זהות של רכב, לפי סעיף 413ט' לחוק העונשין תשל"ז-1977. והנאשמים 1 ו-3 הורשעו גם בעבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין תשל"ז-1977.

3. ההסדר בין הצדדים לא כלל הסכמה לעניין העונש. בפתח ישיבת הטיעונים לעונש התובע הצהיר כי הצדדים הסכימו לכך שהתביעה תעתור להטיל על הנאשמים 1 ו- 3 חודשי מאסר בפועל, ותעתור להטיל על הנאשם 1 24 חודשי מאסר בפועל, וההגנה תטען לעונש כראות עיניה.

4. הנאשם 2 צעיר מגיל 21 ובנסיבות קיימת חובה לקבל עליו תסקיר שירות המבחן.

בתסקיר שירות המבחן על הנאשם, מיום 27.05.19, צוינו בין היתר הדברים הבאים:

הנאשם יליד 1998, מאורס. נעדר עבר פלילי. נולד וגדל ביישוב אום אלחירן. בשנת 2011 עבר להתגורר עם משפחתו בחורה. סיים 6 שנות לימוד. בעל הישגים נמוכים. אינו ידוע קרוא וכתוב. מגיל 2 ועד גיל 17 עבד עם אביו בקיוסק. מזה כשנתיים עובד כעוזר בתחום הבניין יחד עם אביו. אביו נשוי ל- 4 נשים. תיאר קשר תקין עם משפחתו. שלל קשיים כלכליים. שלל צריכת אלכוהול או סמים. שלל קשרים חברתיים שוליים. שיתף כי טרם מעצרו היה עסוק בתכנון חתונתו.

אשר לעבירה, טען כי ביום ביצועה היה בטיול עם שותפיו לעבירה, ובערב, עם חזרתם, הם שיתפו אותו בכוונתם לבצע שוד. סיפר כי תחילה הופתע מהצעתם וציין בפניהם כי אינו מעוניין לקחת בכך חלק, אך לאחר שלחצו עליו, התבייש ונענה לבקשתם. טען כי לקח חלק שולי באירוע העבירה והדגיש כי עמד ליד דלת תחנת הדלק ולא היה מעורב באירוע. אשר לשינוי לוחיות הזיהוי של הרכב, טען, כי לא היה מודע לכך. שיתף כי לא ציפה שיעצר והביע נכונות לפגוש את המתלונן, לבקש ממנו סליחה ולפצות אותו. אשר לשותפיו לעבירה, שיתף כי לא היה מודע לעברם הפלילי. תיאר קשר חברי קרוב עם הנאשם 1 אותו מכיר ממשפחתו הקרובה, וקשר שטחי עם הנאשם 3. עוד תיאר קשרים חברתיים מועטים, התקשה להתבונן בדפוסיו המכשילים ונטה להציג עצמו באופן חיובי. שלל התנהגות אלימה, תיאר עצמו כשקול ומחושב וציין כי התנהלותו באירוע העבירה היתה חד פעמית.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה לקחת אחריות מלאה על ביצוע העבירה. צוין כי הוא מסר גרסאות שונות באשר למעורבותו בה, וניכר כי הוא מחזיק בעמדה קורבנית ומתקשה לערוך בחינה של דפוסי מחשבתו והתנהגותו. ושירות המבחן התרשם כי במצבי לחץ ומצוקה הוא עלול להגיב באופן אימפולסיבי ואלים ומבלי להפעיל שיקול דעת נכון.

שירות המבחן שקל את גורמי הסיכוי והסיכון של הנאשם והתרשם כי קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום האלימות והרכוש, ושהנאשם זקוק להתערבות טיפולית. בשיחה עמו, מסר הנאשם כי טרם מעורבותו בתיק זה תפקד באופן תקין והוא אינו רואה בעייתיות בהתנהלותו וצורך בטיפול כלשהו, ולאור עמדתו, נמנע שירות המבחן מלתת המלצה טיפולית בעניינו. אשר לעונש, הומלץ להטיל על הנאשם ענישה מוחשית, מאסר מותנה ופיצוי למתלונן.

טענות הצדדים

1. ב"כ התביעה עמד על הערכים החברתיים שנפגעו ממעשי הנאשמים, ועל מידת הפגיעה בהם. טען כי עבירות השוד בתחנות הדלק הפכו למכת מדינה. עמד על נסיבות ביצוע העבירה. ציין כי הנאשמים בחרו לבצע את השוד בשעת לילה מאוחרת תוך ניצול העובדה שהמתלונן ישהה במקום לבדו. הדגיש כי העבירה לא הושלמה רק הודות להגעת השוטרים למקום, ושאין לזקוף זאת לזכות הנאשמים. הפנה לפסיקה בה הוטלו עונשים הנעים בין 24 ל- 45 חודשי מאסר בפועל. אשר לעבירה של הפרת הוראה חוקית, טען, כי הערכים המוגנים בה הם כיבוד החלטות בית המשפט ואמון הציבור בבית המשפט. עתר לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 24 ל- 50 חודשי מאסר. אשר לעונש הראוי לנאשמים בתוך המתחם, טען, כי על הנאשם 2 יש להטיל עונש מאסר ברף התחתון של המתחם וזאת בהתחשב בהודאתו בשלב מוקדם של המשפט ובעובדה כי אין לו עבר פלילי, ועתר להטיל עליו 24 חודשי מאסר בפועל. ועל הנאשמים 1 ו-3, בהתחשב בעברם הפלילי ובעבירה הנוספת בה הורשעו, יש להטיל 28 חודשי מאסר בפועל. בנוסף, עתר להטיל על כל הנאשמים מאסר על תנאי, פיצוי למתלונן וקנס.

2. ב"כ הנאשמים טען כי מעשה השוד שביצעו הנאשמים אינו מצוי ברף הגבוה של עבירות השוד, ולמעשה הוא קרוב לרף התחתון שלהן. ושמתחם העונש ההולם למעשי הנאשמים כאן נע בין 10 ל- 24 חודשי מאסר בפועל, בכל הנוגע לנאשם 2, ובין 10 ל- 26 חודשי מאסר בפועל לנאשמים 1 ו-3. הפנה לע"פ 25315-01-18 מדינת ישראל נ' אגבריה, בו דובר בשוד תחנת דלק, בנסיבות חמורות יותר מבעניינו, ובתסקיר שלילי, ובית המשפט קבע מתחם שבין 12 ל- 30 חודשי מאסר, והטיל שנת מאסר בפועל.

הגיש פסיקה וטען כי רמת הענישה בה נעה בין 12 ל- 18 חודשי מאסר. אשר לעונש הראוי לנאשמים בתוך המתחם שהציע, טען, כי יש למקם אותו ברף התחתון. אשר לנאשם 2, ציין כי הוא בן 19. נעדר עבר פלילי. וטען כי הוא בר שיקום. אשר לנאשם 3, ציין כי הוא בן 24, נשוי. הבכור מבין 8 אחים. בילדותו אביו חלה בסרטן והנאשם לקח על עצמו את תפקיד האחראי ודאג לפרנסת המשפחה. רוב חייו שמר על אורח חיים נורמטיבי. ב 2015 הורשע בעבירה אחת של איומים והפרעה לשוטרי. אירוע העבירה אינו מאפיין את אורחות חייו. אשר לנאשם 1, ציין כי הוא בן 22, רווק. אביו נטש את המשפחה והנאשם נאלץ לעזור לאמו. מעולם לא נשא מאסר. התיק הקודם בו היה מעורב הסתיים בשל"צ. טען כי נתוניהם של שלושת הנאשמים מלמדים על מסכנות ולא על מסוכנות, ויש לאמץ בעניינם רף ענישה נמוך.

3. כל אחד מהנאשמים אמר כי הוא מצטער על מעשיו.

דין והכרעה

1. הערכים החברתיים המוגנים בעבירת השוד - שהיא "עבירת רכוש" ו"עבירת אלימות" גם יחד - הם בין היתר, שמירת החיים והגוף, זכות הקניין, כבוד האדם, ושמירת הסדר ובטחון הציבור. כשמדובר בשוד המתבצע בשעות הלילה במקום המספק שירות לילי לציבור, מתווספים להם הערכים של עצם קיום השירותים הציבוריים הליליים ושל קיום סביבת עבודה בטוחה למי שמשרת את הציבור בעבודות אלה.
2. בהתחשב במאפיינים הקונקרטיים של מעשי הנאשמים, שידונו בהמשך, הרי שמידת הפגיעה שלהם בערכים החברתיים הנוגעים לענין הינה גבוהה.
3. העונש הקבוע לעבירת ניסיון שוד, בחלופה החמורה בה הורשעו הנאשמים - 20 שנות מאסר, מדבר בעד עצמו ומסמן לעבר הטלת ענישה משמעותית.
4. כבירוב העבירות, גם בעבירות השוד, קשת העונשים המוטלים היא רחבה והעונש הקונקרטי מושפע - בעיקר - מנתונים ונסיבות הנוגעים למעשה המסוים. ואולם, מדיניות הענישה הכללית הנוהגת בעבירת השוד - בין בעבירה המוגמרת ובין בעבירת הניסיון - היא של החמרה.

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתה הרבה של עבירת שוד ועל הצורך להילחם במבצעה ביד קשה תוך הטלת עונשים מרתיעים. דברים אלו נכונים שבעתים כאשר מדובר בשוד המבוצע באישון ליל, כלפי אדם שמשרת את הציבור בהיותו חשוף לגחמות זדון של עבריינים שמחפשים טרף קל. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את בתי המשפט להירתם למאבק בתופעה מכוערת זו באמצעות ענישה קשה ובלתי מתפשרת..." - ע"פ 1062/19 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 09.07.19).

בע"פ 4812/12 רשיפל סעדייב נ' מ"י [פורסם בנבו] (11.4.13) נאמרו הדברים הבאים, היפים גם לענייננו:

"בלב הדיון ניצב מעשה שוד בחנות קיוסק בשעת לילה מאוחרת, תוך איומים על העובד במקום ותקיפתו. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את היחלצותו של בית המשפט לעזרתם של

עובדי הלילה. עובדי הקיוסקים נמנים עם שורה ארוכה של עובדים, דוגמת עובדי תחנות דלק ומאבטחים, המעניקים שירות בשעות הלילה לאלה הזקוקים לו. המדובר באנשים אשר עובדים לפרנסתם בעבודות שמטבען אינן פשוטות. בעבודתם חשופים הם למפרי חוק אשר מנצלים את אצטלת הלילה ורדת החשכה לביצוע זממם. לרוב, עובדים אלה נמצאים במקום בגפם, ועובדי האורח המצויים בסביבתם הם מעטים. לא אחת מותקפים "עובדי הלילה" על ידי יחידים או קבוצות אשר שמו להם למטרה להשיג "כסף קל" בידעם שהעובד נמצא לבדו ולא יתנגד למתן הכסף כאשר חייו ושלמות גופו מונחים על הכף. מעבר לנזק הפיזי שגורמים התוקפים לעובדים, הפגיעה הנפשית לנוכח הטראומה שעברו ותחושת חוסר האונים בה הם מצויים הינן גבוהות במיוחד. בתי עסק הפתוחים 24 שעות ביממה ובייחוד בשעות הלילה נועדו לשפר את איכות חייו של הציבור ולאפשר לו זמינות גבוהה לשירותים שונים הניתנים מסביב לשעון... לצד זאת, פתיחתם המבורכת של בתי עסק אלה מזמנת לנו עידן חדש של עבריינות בו מילת המפתח היא "ניצול" ועל בית המשפט לתרום את חלקו ללוחמה בתופעה זו. **רשת ההגנה שיכול לספק בית המשפט מתבטאת בהחמרת הענישה שיטיל על מפרי החוק בעניין זה ושתגשים את תכליות ההרתעה והגמול. על החומרה שבעבירת השוד כבר עמד בית משפט זה בשלל הזדמנויות וחומרה זו גוברת מקום בו העבירה מכוונת כלפי צד חלש במיוחד** (ע"פ 5889/07 אליהו טאלר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.01.08); ע"פ 9157/10 יאסין אגבריה נגד מדינת ישראל [פורסם בנבו] (15.01.12); ע"פ 3219/09 פיראס חביבי נגד מדינת ישראל [פורסם בנבו] (07.07.09))."

5. הלכה למעשה, בתי המשפט מטילים על מי שהורשעו בעבירת שוד, עונשי מאסר לתקופות משמעותיות.

בע"פ 1062/19 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 09.07.19) הנ"ל דובר במערער, קטין, שהורשע בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות והפרעה לשוטר. נטען כי המערער נכנס יחד עם אדם נוסף לחנות נוחות בתחנת דלק שפניהם מוסתרות והם אווזים באקדחי דמה. המערער כיוון את אקדחו למתלונן, הכה אותו באגרוף בפניו, אחז בצווארו והורה לו לפתוח את הקופה. האחר הרים בקבוק זכוכית ואיים על המתלונן. המתלונן עשה כדברי המערער, והמערער לקח מקופת החנות 1992 ₪ ו- 104 וקופסאות סיגריות. שנתפס הפריע לשוטר שניסה לעצרו. בית המשפט המחוזי הטיל על המערער 24 חודשי מאסר בפועל, והערער נדחה.

בע"פ 4133/13 **יוסי עטיה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 6.1.2014) המערער תכנן עם שני אחרים לבצע שוד בחנות YELLOW, הנמצאת במתחם תחנת דלק. הם הגיעו לתחנת הדלק בסמוך לשעה 04:00 לפנות בוקר ברכבו של אחד מהם, כשברשותם כפפות, כובעי גרב ושני סכינים - שנועדו לביצוע השוד. אחד האחרים המתין ברכב בעוד המערער ואחר צעדו לכיוון החנות, כשהם נושאים עמם את הסכינים, חובשים את כובעי הגרב על ראשיהם ועוטים את הכפפות. השניים נכנסו לחנות, ניגשו לעבר המוכר ואיימו עליו שייתן להם את כספי הקופה - תוך שאחד מהם מתקרב אליו עם סכין שלופה והאחר שולף סכין נוספת ומשליך לעברו כוס, אשר פגעה בו. המוכר עשה כדרישת השניים ונתן להם את כל שטרות הכסף שהיו בקופה, בסך כולל של כ- 3,000 ₪. השניים עזבו את החנות בריצה, ובדרכם לרכב השליכו בנתיב את הכפפות, הסכינים וכובעי הגרב ששימשו אותם במהלך השוד, וזאת בכוונה להעלים ראיות ולשבש את הליכי החקירה.

בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 18 ל- 55 חודשי מאסר בפועל והטיל על המערער 36 חודשי מאסר בפועל.

בית המשפט העליון הפחית 6 חודשי מאסר בפועל, בשל עיקרון אחידות הענישה תוך ציון הדברים הבאים-

"עבירות שוד בתחנת דלק ראויות לענישה חמורה, והדברים ברורים: השירות לציבור בהן ניתן על פי רוב לאורך כל שעות היממה, ובשעות הלילה מוחזקת התחנה לעתים קרובות על-ידי אדם אחד, טרף קל לרשעים. **במקרה דנא היה המערער מעורב בפרשה אחת כזאת, ונדון לשלוש שנות מאסר. עונש זה אינו גבוה לגופו בנסיבות, אלא ששני שותפיו לפרשה היו מעורבים גם בפרשה נוספת, מכוערת לא פחות, של שוד שליח פיצה, ונדונו בפני מותב אחר; והאחד מהם נדון לארבע שנות מאסר על שני המקרים, והאחר - קטין על סף הבגירות שנאשם בסיוע - לשנתיים. טענתו העיקרית של הסניגור בפניו היא האחידות בענישה; קרי, על שום מה נדון המערער לשלוש שנים בעוד שותפו נדון לארבע על שתי פרשיות, והקטין כאמור לשנתיים, אמנם בעבירות סיוע ונוכח קטינותו...לא בלי התלבטות החלטנו, לשם אחידות הענישה, **והגם שסבורים אנו שבמכלול על הענישה בכגון דא להיות אף מחמירה יותר מן העונשים שבפנינו, להפחית שישה חודשים מעונשו של המערער, כך שיעמוד על 30 חודשי מאסר; המאסר על תנאי בעבירה מסוג פשע יוגדל מ-12 ל-18 חודש. שאר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.**"**

בע"פ 6001/13 אלמו קסה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (29.01.2014) הורשע המערער בעבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות. על פי העובדות, הוא הגיע בסמוך לשעה 3:00 לחנות נוחות בתחנת דלק, כשהוא שתוי ומחזיק על גופו סכין מתקפלת. הוא ביקש לקנות בקבוק בירה אך המוכר בחנות סירב, בטענה שאינו מורשה למכור אלכוהול בשעה כזאת. המערער יצא ונכנס את החנות ושב וביקש לקנות בירה והמוכר שב וסירב לו. בשלב מסוים, המערער שלף מכיסו את הסכין, הניפה מעלה ונעמד מול המוכר כשדלפק המכירה מפריד ביניהם. המערער הניף את הסכין כלפי המוכר, איים עליו בתנועות של דקירה ודרש ממנו בצעקות ובקללות שייתן לו כסף. המוכר, שהיה אחוז פחד מהמערער, לא הצליח לפתוח את הקופה והמערער הוסיף לאיים עליו באמצעות הסכין, תפס בכוח בכף ידו ועיקם את אצבעותיו. לאחר מכן הוא השליך על המוכר מוצרים שונים שהיו על הדלפק ואלה פגעו בראשו ובגופו. תוך כדי תקיפת המוכר, ניסה המערער להוציא כסף מן הקופה בכוחות עצמו אך לא הצליח לעשות כן. המערער נמלט מהמקום וכעבור זמן קצר הוא נתפס.

בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 2 ל- 5 שנות מאסר בפועל, וגזר על המערער 33 חודשי מאסר. ובית המשפט העליון דחה את הערעור.

בע"פ 5368/14 ציון אברהם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (08.09.14) המערער קשר עם אחר לשדוד תחנת דלק. בשעת לילה מאוחרת הם הגיעו על קטנוע לתחנת דלק, בה היה מתדלק אחד בלבד, ששהה בחדר העובדים. המערער ניגש אל המתדלק והאחר התמקם בסמוך, על הקטנוע, בעודו מונע, בכוננות מילוט. עם כניסת המערער לחדר העובדים, הוא הניף לעבר המתדלק חפץ שנחזה להיות אקדח ופקד עליו לשבת על הרצפה. המתדלק, מפוחד ומבוות, כרע על ברכיו. המערער דרש ממנו את כל הכסף שבחזקתו, וזה מסר לידי תיק צד שנשא על גופו, ובו 600 ₪. המערער שאל אותו, תוך שהוא חובט בראשו באמצעות התיק, אם יש כסף נוסף ברשותו. משנענה בשלילה, חבט המערער בראשו של המתלונן באמצעות התיק פעם נוספת, ודרש את מכשיר הטלפון הנייד שלו. המתלונן עשה כדבריו, אך משהמערער נוכח כי מדובר במכשיר ישן ופעוט ערך, הוא השליכו ארצה. המערער יצא מחדר העובדים, הצטרף לאחר על הקטנוע, ויחדיו הם נמלטו מהמקום.

בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 3 ל- 5 שנות מאסר וגזר על המערער 3.5 שנות מאסר. ובית המשפט העליון דחה את הערעור ולא התערב במתחם העונש ההולם ובעונש שנקבעו, תוך אמירת

הדברים הבאים-

"לאחר עיון באסמכתאות אשר עמדו בבסיס גזר הדין של בית המשפט המחוזי, כמו גם בפסיקה שהגיש ב"כ המערער, אפשר שקיימת בענייננו החמרה מסוימת בקביעת מתחם הענישה. עם זאת, אין מדובר בסטייה של ממש המצדיקה את התערבותנו. הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה אין משמעותה דיוק מוחלט, וממילא אין מטרתה לאפשר לערכאת הערעור להחליף את שיקול הדעת הרחב המסור לערכאה הדיונית בשיקול דעתה-שלה (ראו, למשל: ע"פ 1846/13 עמאש נ' מדינת ישראל (1.12.2013), פסקה 9).... לאור כל האמור לעיל, **לא מצאנו לנכון להתערב במתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי, הנע בין 3 ל-5 שנות מאסר.**"

בע"פ 5780/13 מאיר בן אבו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 16.07.2014) דובר במערער שהחליט לשדוד חנות מכולת. הוא הצטייד בסכין יפנית וכיסה את פניו וכפות ידיו על-מנת שלא ניתן יהיה לזהותו. בשעת ערב הוא נכנס לחנות, בעת שבעליה (יליד 1948) שהה בה לבדו. הוא פנה לעברו, כשבידו סכין, הורה לו למסור לידיו את כל הכסף שברשותו ובהמשך, הצמיד את הסכין לצווארו וחזר על הוראתו. ובעל המכולת מסר לו את סכום הכסף שהיה בקופה, אשר כלל 480 ש"ח בשטרות וסכום נוסף במטבעות. בהמשך, נטל המערער שקית וביקש מבעל המכולת לעזור לו להכניס לתוכה את תכולת מגירת הקופה. בשלב מסוים, הניח המערער את הסכין שאחז על דלפק החנות, ואז בעל המכולת נטל את הסכין והניף אותה לעבר המערער, אשר נמלט מהחנות כשבידו הכסף.

המערער הורשע בשוד ובהחזקת סכין. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה ההולם את נסיבות המעשה נע בין 3-6 שנות מאסר וגזר עליו 52 חודשי מאסר. בית המשפט העליון קיבל את הערעור, קבע מתחם עונש הנע בין 30 ל 60 חודשי מאסר והפחית את עונשו של המערער ל- 45 חודשי מאסר בפועל.

בע"פ 7459/12 **שיבר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.06.13), דובר במערער שנכנס לפנות בוקר לחנות תחנת דלק כשפניו מכוסות בכובע גרב והוא מציג למוכר סכין שהייתה ברשותו, מוסר לו שקית ניילון ומורה לו למלא בה את תכולתה של קופת החנות. המתלונן מסר למערער את שקית הניילון ובה פדיון הקופה בסך של כ-900 ש"ח, והמערער הכניס לתוכה כמאה קופסאות סיגריות שהוצבו על המדפים. טרם יציאתו מן החנות, המערער התרה במתלונן שלא ללחוץ על לחצן המצוקה ואיים עליו במילים "אני יודע איפה אתה גר". המערער - צעיר הסובל מהתמכרות להימורים אשר החל בהליך שיקומי בכלא.

בית המשפט המחוזי גזר עליו 30 חודשי מאסר בפועל ובית המשפט העליון הקל בעונשו והעמידו על **24 חודשי מאסר בפועל.**

בע"פ 104/12 **אחמד מורדא נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 05.07.12- בית המשפט העליון דחה את ערעורו של מי שהורשע בכך שתיצפת בזמן ששותפיו לעבירה ביצעו שוד בתחנת דלק ונדון ל- 34 חודשי מאסר בפועל, למרות שדובר באדם צעיר ללא הרשעות קודמות.

6. קראתי את פסקי הדין שהציגה ההגנה בטיעוניה לעונש. באופן כללי, גם בהם הודגשה חומרת עבירת השוד בכלל ובפרט כשקרבנותיה הם פרטים הנמנים על אוכלוסיה פגיעה. והעונשים שהוטלו באותם מקרים כללו תקופות מאסר משמעותיות, אשר משכן הושפע מנסיבות קונקרטיות של המעשים, של הנאשמים, מהעבירות שיוחסו לנאשמים, מהנזק שנגרם, מהמלצות שירות המבחן וכיוב'.
עמוד 7

7.

מעשה הנאשמים כולל מאפייני חומרה מובהקים והוא בכלל חמור מאוד.

שלושת הנאשמים מתגוררים בישוב חורה. הם סיכמו מראש לשדוד את תחנת הדלק המסוימת, הנמצאת בריחוק ממקום מגוריהם, וממוקמת לצד כביש 40 שהוא כביש בינעירוני, במקום די מבודד. ביום האירוע הם הגיעו בשעת לילה מאוחרת לתחנת הדלק, מצוידים ב"כלי עבודה" מתאימים לשוד - רכב שעליו לוחיות רישוי שונות שאינן שייכות לו, כובעי גרב, כפפות, חפץ הנחזה ככלי פוגעני, ושקיות בד גדולות. מיד בהגיעם, אחד מהם תפס את העובד היחיד שהיה במקום, לפת את צווארו הצמיד לגופו חפץ שנחזה כמספריים ודרש ממנו להתקדם אתו לעבר החנות שבתחנת הדלק. שני השודדים האחרים ירדו גם הם מהרכב, האחד הצטרף לתפיסת המתלונן והאחר ניסה לפתוח את דלת החנות. בהמשך, השודדים אילצו את המתלונן לפתוח להם את החנות. אחד השודדים נכנס לחנות כשהוא מכניס אתו את המתלונן, במטרה לגנוב מהחנות, והשניים האחרים עמדו ליד הרכב.

כפי שניתן לראות, השוד היה מתוכנן ומאורגן היטב. השודדים היו בחבורה של שלושה, והם פעלו בצורה נמרצת, נחושה ומקצועית, בכוונה להשיג שלל רב, השתלטו על העובד במקום בצורה המפילה אימה על הקרבן, ורק הגעת המשטרה מנעה את השלמת זממם והצילה את המתלונן מהמשך הסייט שנכפה עליו.

הנאשמים ביצעו את מעשיהם בצוותא ותוך חלוקת תפקידים המשלימים אלה את אלה, כך שיש לראות בכל אחד מהם כבעל חלק מרכזי בביצוע העבירה.

אמנם הנאשמים לא הצליחו להשלים את ביצוע השוד, כך שלא נגרם נזק ממוני ישיר, אולם, מעשה שכזה עשוי להקשות על בעלי המקום במציאת מפעילים לשעות הלילה ולהעמידם בפני הוצאות שונות בקשר לכך, ובוודאי שמעשה הנאשמים הטיל על המתלונן פחד ואימה שיש להניח שעוד ילוו אותו ויסבו לו צער וסבל ואף הפסד ממון.

הנזק שיכל להיגרם ממעשה הנאשמים, חמור עוד יותר. לא אחת אירועי שוד כאלה מסתבכים וקורבנותיהם, ואחרים, נפגעים ואפילו מקפחים את חייהם.

הנאשמים ביצעו את העבירה מתוך בצע כסף ורצון להשיג רכוש באופן מהיר וקל יחסית.

8. בהתאם לצורך לקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתם של הנאשמים ובין העונש שיוטל; ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה; במידת הפגיעה בהם; במדיניות הענישה הנהוגה; ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה; אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירת ניסיון השוד שביצעו הנאשמים הוא בין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל.

9. הנאשמים 1 ו- 3 ביצעו את ניסיון השוד בזמן שהיה עליהם להימצא במעצר בית, בהתאם להחלטות שיפוטיות, והורשעו גם בעבירה של הפרת הוראה חוקית. עבירת הפרת הוראה חוקית הינה עבירה מסוג עוון שהעונש הקבוע לצדה הוא שנתיים מאסר. הערכים החברתיים אשר נפגעו בביצועה הם הגנה על שלטון החוק, שמירה על הסדר הציבורי, כיבוד החוק ומערכת המשפט. בעניינו מידת הפגיעה בערכים אלה הינה גבוהה, שכן, אין המדובר אך בהפרה של תנאי שחרור כשלעצמה - כמו עצם החובה להימצא במקום מסוים - אלא בהפרה שהתבטאה בביצוע מעשה שוד מתוכנן בחבורה. בהתחשב במדיניות הענישה הנהוגה יש לקבוע כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה בנסיבותיו כאן נע בין 4 ל- 6 חודשי

מאסר בפועל.

10. לנאשמים 1 ו-3 עבר פלילי.

לנאשם 1, הרשעות בעבירות של ניסיון לתקיפה סתם, החזקת אגרופן או סכין שלא כדין, סיוע לפריצה לרכב בכוונה לגנוב, סיוע לגניבה וטיפול בלתי זהיר בחומר נפץ. והרשעות בעבירות תעבורה של פקיעת רישיון רכב, נהיגה ללא רישיון נהיגה ועוד.

לנאשם 3, הרשעות בעבירות של ניסיון לחבלה במזיד ברכב, איומים והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. והרשעות בעבירות תעבורה.

הנאשם 2 נעדר עבר פלילי. אך כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, הוא זה שירד ראשון מהרכב, לפת את המתלון בצווארו ואיים עליו עם החפץ החד, והוא זה שנכנס עם המתלון לחנות על מנת לגנוב ממנה. ולמעשה הוא זה שביצע את החלק הפיזי המרכזי בניסיון השוד.

בהקשר זה יצוין, כי הנאשם 2 הציג בפני שירות המבחן גרסאות מקלות על חלקו בביצוע העבירה ולא לקח אחריות מלאה על מעשיו, והביע עמדה השוללת את האפשרות להשתלב בטיפול, למרות הערכת שירות המבחן בדבר קיומה של מסוכנות להישנות התנהגות עוברת חוק בתחומי האלימות והרכוש.

11. האפשרות לתדלוק זמין ונגיש של כלי רכב היא מרכיב משמעותי באיכות החיים של הציבור. המדובר בשירות חיוני מהמדרגה הראשונה. עובדי תחנות הדלק, הפועלים ביום ובלילה, מאפשרים את קיום השירות לציבור. ואולם, מאפייני השירות גורמים לכך שעובדי תחנות הדלק הם קרבנות נוחים למעשי שוד -

תחנות הדלק פועלות בכל שעות היממה, גם בשעות בהן תנועת האנשים דלילה יחסית; מוחזקים בהן כסף מזומן ומוצרים בעלי ערך; בדרך כלל עובד במקום מוכר אחד בלבד; האפשרות להגיע לקרבת המוכר, פשוטה וקלה; הסיכוי שעובד התחנה יכנע לאיום המופנה כלפיו, גדול; והסיכוי של העברין להיתפס איננו גדול.

צירוף נתונים זה עלול להביא אנשים למחשבה שכסף קל מונח לו בקרן זוית וכל מה שצריך הוא להושיט יד ולקחת, ובפועל, התופעה של שוד תחנות דלק ועסקים בעלי מאפיינים דומים, נפוצה מאוד. הדבר מחייב להרתיע את הרבים, בין היתר בהטלת עונשים חמורים.

12. בהתחשב בעקרון ההלימה העומד בבסיס הענישה בשיטתנו המשפטית, עונש המאסר הראוי לנאשמים על מעשיהם צריך להיות חמור משמעותית מזה שהתביעה טענה לו. כאמור, מעשה הנאשמים בנסיבותיו חמור וכך גם מידת אשמתם של הנאשמים, ועונש המאסר הנטען על ידי התביעה, העומד ברף התחתון של מתחם העונש ההולם, מקל עם הנאשמים מאוד ואינו עומד בהלימה מתאימה לחומרת המעשה ולמידת האשם של הנאשמים. יוער, שההסדר הדיוני שבמסגרתו הנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש נגדם, לא כלל הסכמה לענין העונש, כך שהודאת הנאשמים לא היתה כרוכה בציפיה לקבלת עונש מסוים.

13. בסופו של דבר החלטתי להימנע מלהטיל על הנאשמים עונשי מאסר לתקופות העולות על אלה

שהתביעה ביקשה, מתוך מתן משקל לגילם הצעיר של הנאשמים, לנסיבותיהם, ולהודאתם, שחסכה משאבים הכרוכים בניהול המשפט עד תומו, וחסכה מהמתלונן את הצורך לעמוד על דוכן העדים ולשחזר את החוויה הקשה שעבר. ומתוך התחשבות בכלל לפיו בית המשפט נמנע מלהטיל עונש חמור מזה שהתביעה ביקשה.

14. נוכח כל האמור, אני דן את הנאשמים לעונשים הבאים:

הנאשם 1

- א. 28 חודשי מאסר בפועל, מיום מעצרו.
- ב. 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש המסווגת כפשע.
- ג. קנס בסך 20,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תחתיו.
- ד. פיצוי למתלונן בסך 10,000 ₪.

הנאשם 2

- א. 24 חודשי מאסר בפועל, מיום מעצרו.
- ב. 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש המסווגת כפשע.
- ג. קנס בסך 20,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תחתיו.
- ד. פיצוי למתלונן בסך 10,000 ₪.

הנאשם 3

- א. 28 חודשי מאסר בפועל, מיום מעצרו.
- ב. 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש המסווגת כפשע.
- ג. קנס בסך 20,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תחתיו.
- ד. פיצוי למתלונן בסך 10,000 ₪.

זכות ערעור בתוך 45 יום.

ניתן היום, ב' אלול תשע"ט, 02 ספטמבר 2019, בנוכחות הצדדים.